

Tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunnan kannanotto 1/2021 maa- ja metsätalousministeriölle

Karjuporsaiden kastraatio

Tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta haluaa kiinnittää huomiota karjuporsaiden hyvinvointia heikentävään kirurgiseen kastraatioon. Toimenpide on laajasti käytössä myös Pohjois-Euroopassa Suomi mukaan luettuna, vaikka sen tiedetään aiheuttavan porsaille kipua sekä kroonista ja akuuttia stressiä. Pelkällä kipulääkityksellä näitä hyvinvointihaittoja ei voida juurikaan vähentää. Porsaita kastroidaan, koska sianlihaan ei haluta kuluttajalle epämiellyttävää karjun hajua. Karjun hajua kehittyä joidenkin karjujen lihaan niiden tultua sukukypsiksi. Osa ihmisistä kokee karjunhajuisen lihan kypsennettäessä epämiellyttävänä.

Tarkoituksenmukaisia ja sikojen hyvinvoinnin kannalta parempia vaihtoehtoja karjuporsaiden kirurgiselle kastraatiolle ovat pistoksina toteutettava immunologinen kastraatio tai karjuporsaiden kasvattaminen leikkaamattomina karjuina, jolloin ne voidaan teurastaa totuttua nuorempina ennen hormonitoiminnan käynnistymistä. Kotimaisen tutkimuksen mukaan immunokastroitujen karjujen rehuhyötysuhde ja lihaprosentti olivat paremmat kuin kirurgisesti kastroiduilla karjuilla.

Karjunhajuisen lihan päätymistä elintarvikeketjuun voidaan vähentää myös erottelemalla karjunhajuiset ruhot teurastuksen jälkeen erilaisin keinoin. Eläinjalostuksella ja vaikuttamalla eläinten ruokintaan, ryhmittelyyn, olosuhteisiin ja teuraskuljetuksiin saadaan karjunhajua myös vähennettyä.

Vuonna 2010 allekirjoitettiin eurooppalainen julkilausuma ([European Declaration on alternatives to surgical castration of pigs](#)). Julkilausumassa eurooppalaiset tuottajat, teollisuus, kauppa, tutkijat, eläinlääkärit ja eläinsuojelujärjestöt asettivat tavoitteeksi karjuporsaiden kirurgisesta kastraatiosta luopumisen vuoteen 2018 mennessä. Tavoitetta ei saavutettu määräaikaan mennessä. Keski-Euroopassa karjuporsaiden kirurginen kastroidinta on kuitenkin vähentynyt ja immunokastraatio sekä karjujen kasvattaminen ilman kastroidintia lisääntyneet.

Muutokset kastraatiokäytännöissä aiheuttavat teollisuudelle kustannuksia, mikäli lihalaatuja joudutaan pitämään erillään. Tällä hetkellä Suomen sianlihan tuotannosta viedään merkittävä osa ulkomaille. Vienti on altista kansainväliselle kilpailulle. Sianlihan vientisopimukset ulkomaille voivat myös jarruttaa kastraatiokäytäntöjen muutosta Suomessa, sillä ostajamaat voivat asettaa omia vaatimuksiaan koskien sikojen kasvatusta ja lihan karjunhajun ehkäisyä. Kansainvälisessä kaupassa vallitsevia esteitä edistää eläinten hyvinvointia pitää tuoda esiin ja pyrkiä poistamaan yhteistyössä.

Kirurgiselle kastraatiolle on jo olemassa tilatasolla ja osittain lihanjalostusprosessissakin toimivia vaihtoehtoja, joita voidaan tukea esimerkiksi eläinten hyvinvointikorvauksen toimenpiteillä. Sianlihan tuottajille tulee suunnata lisää tiedotusta vaihtoehtoista kirurgisen kastraation vähentämiseksi. Kuluttajien tietoisuutta karjuporsaiden kirurgisen kastraation vaihtoehtoista tulee niin ikään lisätä. Kansainvälisiin sianliha-alan toimijoihin ja viranomaisiin tulee pyrkiä vaikuttamaan. Mikäli karjuporsaiden kastraatiosta luopumista halutaan edistää nopeasti ja tehokkaasti, on tarpeen tukea suunnitelmallisesti korvaavien menetelmien käyttöönottoa kotimaisessa kasvatuksessa.

Tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta esittää, että maa- ja metsätalousministeriö perustaa yhdessä sidosryhmien kanssa työryhmän selvittämään karjuporsaiden kirurgisesta kastratiosta luopumista. Sianlihan vientimarkkinoiden suhtautumista karjujen kasvatukseen työestetään parhaillaan Euroopan yhteisön tasolla ja työryhmän pitää seurata asian etenemistä ja edetä asiassa, jos mahdollisuuksia tulee.

Tulevan ohjelmakauden valmistelussa tulee varata mahdollisuus uusien hyvinvointikorvaustoimenpiteiden perustamiseen, mikäli sidosryhmien kanssa tunnustetaan toteuttamiskelpoisia vaihtoehtoja kastratiosta luopumiseksi. Lisäksi neuvottelukunta esittää, että maa- ja metsätalousministeriö rahoittaa tutkimustoimintaa, jolla selvitetään tähän liittyviä parhaita käytäntöjä kaupallisten (koti- ja vientimarkkinat) sekä teollisten esteiden purkamiseen lihanjalostuksessa ja alkutuotannossa.

Neuvottelukunnan puolesta

Seinäjoella 03.06.2021

Olli Ruoho

Tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunnan puheenjohtaja